

Komunální (environmentální, residenční, domácí) hluk

- Podle WHO v zemích EU je více, než 40 % populace exponováno hladině akustického tlaku hluku z dopravy vyšší, než 55 dB. 20 % populace žije v hladině hluku vyšší než 65 dB. Při zohlednění celkové akustické expozice lze říci, že polovina občanů EU žije v obytném prostředí, které neposkytuje akustický komfort.
- Hlukem v životním prostředí rozumíme obtěžující nebo škodlivý zvuk ve venkovním prostředí vytvořený lidskou činností.
Lze sem zahrnout:
  - hluk vytvářený dopravními prostředky,
  - hluk vytvářený silniční dopravou,
  - hluk vytvářený železniční dopravou,
  - hluk vytvářený leteckou dopravou,
  - hluk vytvářený stacionárními a mobilními zdroji z průmyslové činnosti
  - hluk uvnitř budov – ventilační systémy, zařízení kanceláří, domácí spotřebiče
  - hluk ze sousedství – restaurace, diskotéky, kavárny, domácí zvířata
- Obecně lze konstatovat, že komunální hluk narůstá.
- Základem omezení dopravního hluku ve městě je dobrý územní plán, jehož kapitola o dopravě respektuje moderní zásady dopravní politiky. Součástí je zejména zřizování obchvatů pro dálkovou dopravu, soustřeďování dopravy na vybrané vyhovující komunikace, regulace vjezdu vozidel, zejména nákladních, vytváření pěších zón, klidových zón a využití dalších technických a organizačních dopravních opatření.
- Snižování hluku v dopravě:
  - materiály a konstrukce pro pohlcování hluku,
  - obchvat – odvedení dopravy od území města,
  - snížení rychlosti jízdy,
  - zákaz vjezdu těžkých vozidel,
  - zelená vlna,
  - pomalá jízda uvnitř obytného území,
  - úprava povrchu vozovky.
- Hluk související s trávením volného času – kulturní a společenská zařízení (divadla, kina, koncertní sály, poutě aj.), sportovní zařízení (např. hřiště, bazény, střelnice), diskotéky.
- Hluk ze sportovních aktivit – také sport může být zdrojem škodlivého působení. Potenciální zdroje škodlivých vlivů ve sportu:
  - hluk a pohyb v průběhu výstavby sportovních zařízení,
  - hluk a pohyb jako důsledek organizace velkých sportovních událostí,
  - hluk a znečištění způsobené oslavami po skončení sportovní události,
  - hluk způsobený využíváním sportovních zařízení v obytných zónách (tenis, basketbal, kopaná).
- Hluk v interiérech budov je hluk související s bydlením. Pod pojmem obtěžování hlukem se rozumí pocit nepohody vznikající působením hluku na exponovaného člověka nebo skupinu osob.
- Míra obtěžování se zjišťuje průzkumem. Člověk je v životě (na pracovišti, v obytných prostorech, ve městě, v přírodě apod.) obklopen nejrůznějšími zvuky. Mohou to být rozmanité tóny, šumy, hluk atd. Některé z těchto zvuků jsou pro něho nezbytné,

mají signální význam, umožňují mu orientaci v prostoru, ovlivňují jeho jednání, styk s ostatními lidmi atd., jiné jsou nežádoucí, působí rušivě až škodlivě.

- Měření hluku zařízení se určují základní parametry charakterizující zdroj hluku při provozu. Důležité při tomto měření je, aby se vyloučily všechny rušivé zvukové vlivy, jako je vliv okolí a jeho odraz od jeho ploch, uložení, apod.
- Měření jsou prováděna pro účely kolaudačních řízení vyplývajících ze stavebního zákona a příslušných prováděcích vyhlášek nebo v rámci řešení stížností občanů na nadměrnou hlučnost provozoven všeho druhu.
- Hlukovým ukazatelem pro den – večer – noc je fyzikální veličina vyjádřena v decibelech pro popis hluku v životním prostředí, která má vztah ke škodlivému účinku. Stanovení hluku je prováděno výpočtem, odhadem nebo měřením hodnoty hlukového ukazatele nebo s hlukem spojených škodlivých účinků.
- Hlukové studie zachycují vliv hluku vyzařovaného ze stávajících a především projektovaných provozoven podnikatelů, ze silniční dopravy i jiných zdrojů, na sousední i vzdálené pozemky a bytovou zástavbu. Vypočtené hlukové parametry potom umožňují jejich srovnání s přípustnými limity.
- Strategické hlukové mapy se používají:
  - k zajištění dat předkládaných Evropskou komisí,
  - jako zdroj informací pro veřejnost,
  - jako podklad pro akční plány.
  - Akční plány se zpracovávají pro okolí hlavních pozemních komunikací, železničních tratí, hlavních letišť a slouží jako podklad pro:
    - plánování dopravy,
    - územní plánování,
    - technická opatření u zdrojů hluku,
    - výběr méně hlučných zdrojů,
    - omezení přenosu hluku,
    - regulativní nebo ekonomická opatření.
- Při obtěžování nadměrným hlukem mohou podat občané oficiální stížnost na místní orgán ochrany veřejného zdraví tj. krajské hygienické stanice (KHS) nebo zdravotní ústavy (ZÚ), které jsou povinny stížnost zpracovat do 30 dní a zadat kontrolní měření hluku příslušné laboratoři, která má osvědčení o autorizaci, jež zaručuje zákonem oprávněné měření hluku.
- V ČR probíhá projekt monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí – byla prokázána jednoznačná souvislost mezi hodnotami hluku a výskytem civilizačních chorob.
- Z hlediska ochrany před hlukem lze doporučit při realizaci strategie snižování expozice komunálnímu hluku upřednostnění veřejné dopravy před individuální, výstavbu sběrných parkovišť a ekologickou a nehluchou dopravu do místa destinace (rekreace, lázně). Dále umístování restauračních zařízení tak, aby nebyli provozem rušeni trvalí obyvatelé okolí. Důležitý je také provozní řád zařízení, který ve svých ustanoveních řeší opatření týkající se nadměrné hlučnosti emitované do okolního prostředí.

Pro Národní informační centrum BOZP (Český Focal Point)
zpracoval Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., © 2010